

Assignatura: Antropologia del Ritual i de les representacions simbòliques

Codi: 20112

Professora: Montserrat Ventura i Oller

Cicle: Segon

Semestre: Segon

Núm. Crèdits: 5

Tipus: TR

Horari de classe: Gr. 1: M J 13.00-14.30.

Gr. 2: M J 19.30-21.00..

Despatx: B9-137

Telèfon: 93 581 11 43

Adreça electrònica: montserrat.ventura@uab.es

Descripció / objectius:

El ritual, el simbolisme i la mitologia formen part del camp clàssic d'estudi de l'antropologia religiosa. aquí, a banda de fer un breu repàs de les teories clàssiques d'interpretació del fet religiós des de l'antropologia, ens centrarem en l'estudi d'aquells aspectes específics que el configuren, i que per extensió han abraçat altres camps d'estudi de la realitat contemporània, com el ritual i les representacions simbòliques. Així, els curs es dividirà en dues parts: la primera, més teòrica, servirà per a introduir les diverses interpretacions del fet religiós, de les representacions simbòliques, del ritual i de la mitologia. En aquesta part utilitzarem exemples escollits de diferents àmbits, des dels més clàssics (els rituals Ndembu, el vudu haitià) fins alguns de la nostra realitat més propera (el futbol, els símbols identitaris, les llegendes tradicionals i les contemporànies). En la segona part, analitzarem aquests temes a partir d'alguns exemples escollits de les societats indígenes d'Amèrica del sud. El temari pot variar en funció del desenvolupament del curs. Es farà un programa més detallat a l'inici del curs.

Temari:

1. L'antropologia religiosa i el camp d'estudi del ritual i de les representacions simbòliques.
2. El simbolisme: sentit i funció.
3. El ritual: definicions, interpretacions. Tipus de rituals. Anàlisi de rituals de pas, de purificació i identitaris.
4. La mitologia i les seves interpretacions. Dels bessons amerindis a les encantades.
5. Ritual, simbolisme i mitologia en el món amerindi. Anàlisi d'alguns exemples clàssics i contemporanis.

Bibliografia:

Díaz cruz, R.

1998 *Archipiélago de rituales. Teorías antropológicas del ritual*, Barcelona: Anthropos.

Douglas, Mary

1981 (1966) *Pureza y peligro. Un análisis de los conceptos de contaminación y tabú*, Madrid: Siglo XXI.

1988 *Símbolos naturales*, Madrid: Alianza Editorial.

Durkheim, Émile

1987 (1912) *Les formes elementals de la vida religiosa*, Barcelona: Edicions 62.

Evans-Pritchard, E.E.

1979 (1965) *Las teorías de la religión primitiva*, Madrid: Siglo XXI.

Favret-Saada, Jeanne

1977 *Les mots, la mort, les sorts*, Paris: Gallimard.

Griaule, Marcel

1987 (1966) *Dios de agua*, Barcelona: Alta Fulla.

- Hamayon, Roberte
1990 *La chasse à l'âme. Esquisse d'une théorie du chamanisme sibérien*, Nanterre: Société d'Ethnologie.
- Izard, M., Smith, P.
1989 *La función simbólica*, Gijón: Júcar.
- La Fontaine, Jean
1987 (1985) *Iniciación: Drama ritual y conocimiento secreto*, Barcelona: Lerna.
- Leach, Edmund
1978 (1976) *Cultura y Comunicación. La lógica de la conexión de los símbolos*, Madrid: Siglo XXI.
- Lévi-Strauss, Claude
1958 *Anthropologie structurale*, Paris: Plon, esp. "L'efficacité symbolique".
1962 *Le totémisme aujourd'hui*, Paris: PUF.
1971 (1962) *El pensament salvatge*, Barcelona: Edicions 62.
- Mallart, Lluís
1993 *Ser hombre, ser alguien. Ritos e iniciaciones en el sur del Camerún*, Bellaterra: Publicacions d'Antropologia Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.
- Mauss, Marcel i Henri Hubert
1995 (1899) *Assaig sobre la naturalesa i la funció del sacrifici*, Barcelona: Icaria .
- Métraux, Alfred
1958 *Le vaudou haïtien*, Paris: Gallimard.
1968 *Religions et magies indiennes en Amérique du Sud*, Paris: Gallimard.
- Middleton, John (ed)
1974 (1967) *Anthropologie religieuse. Les dieux et les rites. Textes fondamentaux*, Paris: Librairie Larousse.
- Morris, Brian
1995 (1987) *Introducción al estudio antropológico de la religión*, Barcelona: Paidós.
- Prat i Carós, Joan
1987 *La mitologia i la seva interpretació*, Barcelona: Els llibres de la frontera.
- Rappaport, Roy A.
1987 (1968) *Cerdos para los antepasados. El ritual en la ecología de un pueblo en Nueva Guinea*, Madrid: Siglo XXI.
- Rubio Hernández, Rogelio
1988 *Antropología: Religión, Mito y Ritual*, Madrid: UNED.
- Segalen, Martine
1998 *Rites et rituels contemporains*, Paris: Nathan.
- Skorupski, John
1976 *Symbol and Theory. A Philosophical Study of Theories of Religion in Social Anthropology*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Sperber, Dan
1974 *Le symbolisme en général*, Paris: Hermann.
- Turner, Victor
1980 (1967) *La selva de los símbolos*, Madrid: Siglo XXI.
1988 (1969) *El proceso ritual*, Madrid: Taurus.
- Van Gennep, Arnold
1909 *Les rites de passage*, Paris: Emile Nourry.

Sistema d'avaluació:

L'avaluació es realitzarà a partir d'un treball, de comentaris escrits de lectures obligatòries i d'un examen final.